Enderrock | Joan Josep Isern | Actualitzat el 02/03/2022 a les 12:30

Luarca i altres noms de l''star system' dels seixanta

El crític literari Joan Josep Isern rememora anècdotes d'algunes de les personalitats musicals més destacades de mitjan segle passat

Les portades de Duo Juvent's, Everly Brothers, Duo Rúbam i Duo Dinámico

Luarca, coneguda també com ?la villa blanca', és una localitat asturiana que té fama per diversos motius: fa més d'un segle hi va néixer Severo Ochoa, premi Nobel de Medicina del 1959; té un bellíssim cementiri en un penya-segat que s'aboca damunt del mar Cantàbric, i és la seu d'ALSA, la potent companyia Automóviles Luarquesa SA, que fa quasi cent anys va començar comunicant amb cotxes de línia les poblacions de l'interior d'Astúries. Una història, per cert, força similar a la dels mítics ?Clipol' d'Andorra.

Però ?Luarca' és, també, una referència que apareix en bastants discos publicats durant els primers anys seixanta per grups com **Los Sírex**, **Bruno Lomas y Los Roqueros**, **Los Salvajes** o **Lone Star**; una referència que no tenia res a veure amb Astúries perquè corresponia a la persona que havia escrit la lletra de moltes de les cançons d'aquests grups i darrere la qual s'amagava Luis Arribas Castro. Va ser un dinamitzador infatigable de programes musicals de ràdio -com per exemple *Europa musical*, amb el seu crit ?*¡arrrrribita el ánimo!*'- i anys després va esdevenir molt famós per altres motius, com ara la seva llarga relació amb la periodista Isabel Gemio, la frase ?*la ciudad es un millón de cosas*' o el personatge de Don Pollo que li va proporcionar tantes alegries.

Parlo de l'època en què la ràdio era el mitjà de difusió per excel·lència. Recordo una revista setmanal dels anys cinquanta que es deia *Correo de la Radio* i que va ser una de les principals

puntes de llança des d'on es van començar a difondre els noms del que aleshores s'anomenava ?*música ligera*' i que intentava desmarcar-se de l'?espanyolada' folklòrica que s'havia convertit en la banda sonora oficial del franquisme.

Les pàgines de la revista van fer-se ressò de les primeres experiències casolanes del fins aleshores desconegut paper dels ?fans' -un fenomen aleshores majoritàriament femení- a partir d'un tàndem molt especial: **José Guardiola** i el **Dúo Dinámico**. Ho era fins al punt de crear les figures de les *guardiolistas* i les *dinámicas*, dues faccions que semblava que mantenien una gran pugna quan els seus ídols coincidien en el cartell d'algun festival. I, encara entre les darreres, la rivalitat entre les *manolistas* i les *ramonistas*.

En aquella època en què començaven a arribar tímidament les primeres cançons italianes es va anar consolidant la moda dels duets. Tallats tots pel mateix patró: dos nois amb jersei i camisa amb el coll per fora, un dels quals armat amb una guitarra. El model de referència era, és clar, el dels nord-americans **Everly Brothers**, i al nostre país l'èxit esclatant se'l va emportar el ja esmentat **Dúo Dinámico**, un duet que inicialment no s'havia de dir d'aquesta manera i que, segons explica la llegenda, va ser obra d'Enrique Fernández. El presentador del programa *La comarca nos visita*, en una edició nadalenca transmesa el dia 28 de desembre de l'any 1958 des de la plaça del Sol de Gràcia, a Barcelona, va dir que com que no sabia anglès presentaria el parell de nois que pretenien debutar amb el nom de **The Dinamic Boys** com el **Dúo Dinámico**.

A partir del tàndem Arcusa - De la Calva, la moda dels duets es va estendre com una taca d'oli durant els primers anys de la dècada dels seixanta. Ara mateix en puc citar un parell que van adquirir una certa notorietat gràcies al fet d'haver gravat uns quants EP de quatre cançons: el duo **Juvent's** -que va arribar a gravar una versió del "Please please me" de **The Beatles**- i el **Duo Rúbam**, amb mitja dotzena de discos editats entre els anys 1961 i 1964.

I ja que hem començat parlant del significat del mot ?Luarca' acabarem amb un joc similar, ja que el nom del **Duo Rúbam** va néixer de la contracció de les paraules ?Banco Rural y Mediterráneo', l'indret -situat a la cruïlla entre la Gran Via de les Corts Catalanes i el passeig de Gràcia de Barcelona- on els dos components treballaven i van començar les seves aventures musicals.